

„Kombinatke“ - kako moćno zvuče!

PRIČA je počela pre četiri godine, na jednoj devojčakoj večeri! Devojke, žene, majke su, umesto uobičajenih razgovora, razvezale o današnjici u kojoj je čovek čoveku sve manje čovek, o sistemu ugnjetavanja, tlečenja i iskorišćavanja ljudi i bezobzirnog kršenja ljudskih prava, koji od ljudi čini otuđene individue i o totalno izobličenoj skali osnovnih vrednosti.

I krenule su u akciju! Mesec dana kasnije, 27. aprila - na Dan Osvobodilne fronte za vreme Jugoslavije, danas Dan ustanka protiv okupatora ili Dan otpora - one su, u nekadašnjoj Tvornici bicikala „Rog“, osnovale ženski pevački zbor „Kombinatke“. Od tada osamde-

setak žena, pevajući pesme otpora, pesme poltačenih ali nikad pobeđenih radnika, seljaka i boraca iz celog sveta, žele učiniti sve da današnjica zaokrene ka svetu u kojem će čovek opet čoveku biti prijatelj.

„Kombinatke“ su počele pesmom „Švalja je deklara zvezdo“, nastavile s „Hej brigade“ i krenule u potragu za ustaničkim budnicama diljem zemaljske kugle, pa će vas pesmom provesti gotovo celim „ustaničkim svetom“ - od zemalja bivše države, s neglaskom na pesme slovenačkih partizana, preko Italije i Španije, do severne i južne Amerike... Čučete „Rdečo raketo“ velikog slovenačkog pesnika Stjepka Kosovele, potom

čovekove vere u bolji svet, i za pojedince, i za društvo u celini i, valja dodati, pevaju ih na izvornim jezicima na kojima su i nastajale.

Prvi javni nastup „Kombinatke“ su imale mesec dana posle osnivačke skupštine, u alternativnom centru Ljubljane, u Metelkovi, u sklopu proslave „Dana mladosti“. Onda su nastupale - sa nekonvencionalnim pratećim „bendom“ - širom Slovenije, najčešće za Dan ustanka, Prvi maj ili neki drugi datum iz slovenačke partizanske i radničke prošlosti. Često su u Italiji, tamo veoma dobro surađuju sa „Tržaškim partizanskim pevskim zborom“. Pevale su i u Beogradu. U Rijeci su boravka Che Guevare u ovom gradu. Gostovale su jednom čak in a CNN-u i, uvek uz odgovarajuću, prapatnu priču!

Kombinatke odpočatka osluškiju bilo društva i uvek su na strani obespravljenih, pa nije nikakvo čudo što su sve češće muzička pratnja protestnih skupova po Slovaniji, na primer radnika „Mure“ ili radnika-migranata, a bile su uključene i u kampanju za „Družinski zakonik“. Upravo zbog toga su „Kombinatke“ osnovale i krovno udruženje Zavod Novi Kombinat, čiji je osnovni cilj negovanje sećanja na sve one koji su se borili za ljudsko dostojanstvo. Delatnosti Zavoda - i koncertne, i edukativne, i političke - imaju isto polazište: hraniti, čuvati i isticati vrednosti kao što su socijalna pravda, solidarnost, prijateljstvo i pravo na bunt, jer „Kombinatke“ su uverene da su za otpor i borbu za slobodu temeljna ljudska prava svakog čoveka!

Na osnivačkoj skupštini bila je 21 „kombinatka“, danas ih je 80-ak devojaka i žena iz cele Slovenije. Ali i studentkinja iz Pule i jedna Francuskinja, a u pratećem bendu, popularno nazvanom „kombimuzikanti“, harmonikaš iz Trsta. Trenutno je aktivnih pedesetak, deset ih je na „porodiljskom“ a ostatak dođe kad može. Okuplja ih ljubav prema pesmi i želja za promenom sveta, do onog humanijeg i primerenijeg čoveku!

„Kombinatke“ su žene različitih životnih doba - i osamdesetogodišnjakinje, i penzionerke, i devojke, i žene u najboljim godinama... Pevaju žene različitih zanimanja i statusa - i pekarke, i naučnice, i socijalne radnice, i vaspitačice, i učiteljice, i arheološkinje, i pravnice, i sekretarke, i tehničarke, restoraterke, i kantarice, i ekonomistkinje, i zanatlije... Među njima su i studentkinje, i novinarka, pa i njihova deca koja se, u da pesmom navedu čoveka da se uspravi, digne glavu i kaže: „Dosta je bilo ugnjetavanja!“

Kredo im je: „Crvenom kredom pisati tradiciju otpora!“ Gorazd Suhodolnik, Ljubljana

Bilten društvena pitanja

Beograd, broj 5, 9. maj 2012. uciteljneznalica.org

UVODNIK Antifasizam

LIBERALIZAM, socijalizam i fašizam - tri velike ideje modernog doba i odgovarajući pokreti, organizacije, partije... proizišli su iz slogana Francuske buržoaske revolucije 1789: Sloboda, Jednakost, Bratstvo! Razlikovali su se samo po (pre)neglašavanju jednog od ovih principa, svi završili u svojim suprotnostima - liberalizam u globalnoj slobodi finansijskog kapitala, socijalizam u obogotvoravanju „komunističke“ države (i partije), a fašizam u stravičnim zločinima prema Drugima i svi, sem (ovako „razvijenoj“) liberalizma, otišli u ropotarnicu istorije! Zamišljajući kao - nerazdvojivo! - jedinstvo, odmah su se sukobili i dok su liberalizam i socijalizam vodili manje više „fer“ (političke, ekonomske, kulturne i druge) bitke, fašizam je otvoreniim nasiljem, netolerancijom i isključivošću ušao u borbu do istrebljenja i započeo Drugi svetski rat. Na kraju, ujedinjeni liberalizam i socijalizam su vojno porazili (pro)fašističke snage, ali nisu uklonili uzroke ponovnog (po)javljivanja fašizma. Danas su ga pune tranzicione zemlje, nisu ga poštedene ni tzv. razvijene demokratije!

Iako su Musolinijev Marš na Rim i preuzimanje vlasti 1920. više ličili na paradu, samo su (tadašnji) komunisti - i teorijski, i ideološki, i praktično - shvatili koja se i kakva opasnost iz toga krije i odmah inicirali antifasističke akcije. Njihov značaj i potreba za otporom fašizmu naglo raste sa Hitlerovom pobedom na izborima u Nemačkoj 1933. i nacističkim divljanjem sledećih godina, pa ulaskom Japana u Trojni pakt.

Počela je era istorijskog antifasizma kao pokreta protiv fašizma za očuvanje demokratije i svetskog mira. Prvo su države usvajale antifasizam kao politiku očuvanja nezavisnosti zemlje od fašističke agresije, zatim su žene organizovale svetski ženski antifasistički front, potom komunisti i socijalisti stvaraju narodne frontove, pa omladinci i razni pacifisti, a književnici Anri Barbis i Romen Rolan pokreću antirane i antifasističke kongrese za odbranu kulture i civilizacije (na jednom od njih glavni govornik je bio Lola Ribar, sekretar SKO-a), da bi, posle izbijanja rata, Staljin, Čerčil i Ruzvelt formirali Savezničku (antifasističku) koaliciju, koja je dovela do vojnog sloma fašizma.

Aktuelna era antifasizma počinje odmah po završetku Drugog Svetskog rata. Uklanjanje posledica ratnih zbivanja, mada ne i uzroka i svetskih - Instytucija za sprečavanje obnove fašizma. Antifasistička borba je danas više nego na dnevnom redu, jer povampiraju se stare fašističke snage i javljaju nove, posebno u tranzicionim zemljama, pa borba mora biti neprestana!

Dragomir Olujić Oluja

AKTUELNA TEMA

Srbija sa anti-antifasizmom

9. maj - Dan Evrope

Dan Evrope simbolizuje objavljivanje tzv. Šumanove deklaracije, 9. maja 1950, kojom je tadašnji ministar spoljnih poslova Francuske Robert Šuman predložio dojučerašnjim neprijateljima - Nemačkoj i Francuskoj - da uspostave zajedničku organizaciju za upravljanje industrijom uglja i čelika iz koje je kasnije nastala Evropska zajednica, današnja Evropska unija. U stvari, radilo se o jednoj klasičnoj buržoaskoj ujumi: kako jedan poseban interes što bolje predstaviti opštim interesom, pa je interes tadašnjeg najkrupnijeg kapitala, kapitala u industriji čelika, pokrivn evropskim interesom i pomirenjem dojučerašnjih neprijatelja! U tome je „čar“ antifasizma kao evropske vrednosti.

EU je na zasedanju Saveta u Milanu (tekst) 1985. godine odlučila da se 9. maj i zvanično svake godine obeležava kao Dan Evrope.

9. maj 2012. i Srbija

Danas će u Srbiji biti obeleženi i Dan pobeđe nad fašizmom i Dan Evrope!

Povodom Dana pobeđe u 17 sati u Beogradu će biti izvršena počasna artiljerijska paljba sa Savske terase Beogradske tvrđave. Državni funkcioneri, diplomatske i vojne delegacije i brojna udruženja i građani će pohađanjem venaca kod Spomenika oslobodiocima Beograda, Spomenika sovjetskom vojniku i Ruskoj nezastavi na Avali obeležiti 9. maj, a prvi sekretar Narodne ambasade će na Brodu mira kod Gornjeg Milanovca položiti venac na spomen-grobnicu gde je sahranjeno 408 boraca Crvene armije koji su izginuli u Drugom svetskom ratu u ovom delu Sumadije...

I, niko, baš niko neće pomenuti NOB, NOP, NOVJ, KPJ, partizane i slavne bitke, Tita... Neće pomenuti ni šta je sve učinjeno za 45 godina miral? Nema čuđenja - Srbija je jedna od retkih zemalja u kojoj se rehabilituju fašisti, u kojoj je već rehabilitovana gomila kvisinga i kolaboracionista, čak ratnih zločinaca, u kojoj su u toku sudski procesi za rehabilitaciju generala Mihailovića i generala Nedića, sve na osnovu nezakonito donetog Zakona o rehabilitaciji! Sr-

bija je, takođe, zemlja koja svoj „antifasizam“ gradi na anti-antifasizmu, na onima koji su se borili protiv antifasista! Povodom Dana Evrope biće u narednih 11 dana organizovano 25 manifestacija - što sportskih, što kulturnih, što rasprava o ekonomskim problemima i, naravno, evropskim integracijama, sve u slavu prodaje i predaje Srbije evropskom kapitalu!

„Ovaj datum definiše našu antifasističku prošlost, ali, i kao Dan Evrope, definiše našu evropsku budućnost“, kazao je jedan od gradskih čelnika Aleksandar Antić. Amen!

d.o.o.

PITANJE I ODGOVOR

Zašto mi Dan pobeđe nad fašizmom slavimo kao Dan Evrope? Da bismo čelnike, nedivcevoce, ljotičevce i ine poštedeli frustracijal

HRVATSKA Kada će antifašizam doživjeti stvarnu verifikaciju?

Između NDH, Tuđmana i Europe!

KOD nas je, u Hrvatskoj, borba neprestana! Posle kratke, ali žučne rasprave, Sabor je odlučio da ne bude više pokrovitelj komemoracije na Bleiburgu. Ali... Uz dnevnik „Večernji list“, od 26. veljače ove godine, kao „Super kolekcija“, ponuđena je čitateljima na kupnju brošura „Ratni zločini - masovne grobnice u RH iz Drugog svjetskog rata“. Na HTV-u upravo je u tjeku prikazivanje serije „Jugoslavenske tajne službe“. Jakov Sedlar snima svoje „promičbene“ filmove. **Anton Vrdoljak** također, ali sa „umjetničkim“ garnirungom. Pripremaju se filmovi o „herojima Domovinskog rata“, prije svih o **Anti Gotovini**. Itd.

Sva ova događanja ukazuju na to kako se kod nas, već više desetljeća, neprestano vodi Drugi svjetski rat, samo drugim sredstvima, težeći izjednačavanju žrtve i zločina, odnosno obadviiju strana rata. Nikako da saznajie, posebno u nekim glavama, svijest o tome da se ne živi od prošlosti kao niti da NDH, samim porazom nacifašizma, nije imala nikakvih šansi da preživi, jer je u svom izvorištu bila zločinačka.

Iako smo u Drugom svjetskom ratu imali daleko najjači antifiašistički pokret u Europi, ali, umjesto da to kapitaliziramo, kod nas se on sustavno i permanentno omalovažava i obezvrjeđuje, a partizani i komunisti izloženi su svakovrsnom blađenju i ponižavanju. Početkom devedesetih je porušeno, spaljeno ili „zapušteno“ preko 3.000 spomenika iz NOB-a, promijenjeni su nazivi ulica i trgova, čak gradova i naselja, iz knjižnica su izbacivane knjige štampane na čitilici, objavljeno je na stotine „historijskih“ knjiga... Sve to čini se perfidno i smišljeno i ne preza se od raznih manipulacija pa ni od revizije povijesti. To je dobro smišljen i razrađen činizam.

Deklaratorno smo za antifiašizam, za njega se političari u okviru dvadeset godina pozivaju u svim prigodnim situacijama, a u praksi je nešto sasvim drugo i drukčije. Pitanje je dokle tako?

Već 1992. nova Vlast je partizanima smanjila mirovine i ukinula sva druga stećena prava, a istovremeno je ustašama i domobranima povećala mirovine. Osim toga, ovi potonji, što je skandalozno, po pozitivnim propisima vode se kao domovinska vojska, a partizani su ostali bez domovine, pa se samo po sebi podrazumijeva da su ustaše i domobrani priznajući i „jednakivo“ i antifiašizma. Današnja je Hrvatska, bar deklarativno, sljednica ZAVNOH-a, pa je sasvim neprimjereno da Sabor bude pokrovitelj komemoracije poražene vojske NDH-a na Bleiburškom polju, u tom smislu - razum je prevladao. Ideja o podizanju obilježja za nevine žrtve, one osobe koje su pogubljene bez suđenja, nastale poslije 15. svibnja 1945. godine, ima svog smisla s tim da se do toga spomenika podigne i obilježje u spomen oko 1.500 partizana o kojima se danas šuti, a poginulih po završetku Drugog svjetskog rata u sukobima s tim „nevinim“ žrtvama o kojima se toliko danas govori, s naznakom da su poginuli u tim sukobima, jer to je prava istina i time bi valjda pravda bila zadovoljena.

Spomenuta „Super kolekcija“, ponuđena čitateljima uz „Večernji list“, s podnaslovom „Ratni zločini - masovne grobnice - popis svih pojedinačnih i masovnih grobnica u RH iz Drugog svjetskog rata i poraća, s lokacijama,

AJME MENI

Čičak skinuo ploču s imenom Maršala Tita.

Zagrebe. sritan ti 8. maja!

Čičo Senjanović

AJME MENI
„Večernji“: Partizani okupirali Korušku i likvidirali tisuću građana.

Štajerska okupirala „Večernji list“ i likvidirala stotinu novinara.

Čičo Senjanović

tada zloglasne Udbine, u selu Jošan, zajedno s ukupno 338 seljana, staraca i žena, poubijale i 109-oro djece stare do 10 godina, a mogu se pročitati i njihova imena, na primjer: Banjanin, Milovana, Dane, rođ. 1939., zaklale ga ustaše; Dikičić, Dane, Jovo, rođ. 1939., spalile ga ustaše i tako redom. Ili u selu Visuž 3. prosinca 1942. godine od 123 seljana ubijeno je i 18-oro djece. Ovo nisu izmišljeni podaci, mogu se naći u Zborniku 10., strana 1098-1105 i 1112-1115, Povijesni arhiv Karlovac.

Po svemu sudeći, kruna tog sofisticiranog raboti i reviziji povijesti je pokazivanje serijala „Jugoslavenske tajne službe“ koji je upravo u tijeku. Tako su već u prvom nastavku **Tita** i njegove suradnike prikazali kao **Staljinove** učenike koji već 1944. prave opsežne spiskove za likvidaciju protivnika. Ispada da oni tada nisu imali nikakve druge brige, ne čeka ih spaljena zemlja, glad i nemaština, nego su im spiskovi ideoloških neprijatelja prva briga i preokupacija zbog čega osnivaju OZN-u i KNOJ za provedbu paklenog plana. Ispada da su za njih poražene snage tek ideološki neprijatelji, a ne razni odmetnici (četnici, ustaše i drugi) koji nisu priznali završetak rata, nego su nastavili borbu na oslobođenoj zemlji. Prešućuju pri tome da je u borbi s istima do 1953. godine poginulo oko 2.000 pripadnika KNOJ-a, Narodne milicije i drugih službi sigurnosti (zadnje grupe zlikovaca četnika, pod vodstvom **Božice Bjelice** i **Spka Medenice** likvidirane su tek osam godina poslije svršetka rata).

Najavljeno je da će do kraja biti tematizirano više od 60 slučajeva pojedinačnih likvidacija. Da se radi samo o jednom takvom slučaju to je nedopustivo i mora se osuditi da se tako nešto nikad ne ponovi. Na žalost, u demokratskoj Hrvatskoj mi teško izvlačimo pouke pa, dok s jedne strane raspravljamo o slučajevima od prije 60-ak godina, istovremeno kao da zaboravljamo da je od 1990. godine na ovamo likvidirano i nekoliko puta po šezdeset nevinih civila, pa čak i djece (**Zec**, Olujčić), a o izbacivanju iz stanova, tjeranju s posla i slično da se i ne govori, pa dobro novinarke **Sanja Modrić** konstatira na temu: „Iza kojeга je nedovoljeno stajao sustav“. O ovome s šuti. Baš svašta. Navodno su za ovu seriju **Kosovac** i **Manjikas**, kao vanjski suradnici „keštrali“ iznimno visoku svotu kuna nas preliplatnika i poreskih obveznika, pa bi nas HRT morao informirati koliko plaćamo ovo ru-ganje našom pametću.

Na kraju, preostaje da se konstatira, kako se mediji, čija je zadaca pravovremeno i istinito informiranje građana, ako se umiješa prijava politika i ideologija, lako pretvaraju u svoju suprotnost, što je u demokratskom društvu nedopustivo i za njegov razvoj iznimno štetno.

Josip Skorić, Rijeka

CRNA GORA

Krenula Titova štafeta

BOSNA I HERCEGOVINA
U podjeljenoj zemlji podeljen Dan pobe

U faktički podeljenoj Bosni i Hercegovini obeležen Sarajevu i Banjaluci su, svako na svoj način, odali počast žrtvama fašizma.

U Sarajevu je Dan pobe obeležen ispred spomenika žrtvama fašističkog terora „večna vatra“. Vence kod spomenika položili su član Predsedništva BiH Željko Komšić, premijer Kantona Sarajeva Filket Musić, gradonačelnik Grada Sarajeva Alija Behmen, načelnik opštine Centar Dževad Bećirević, te drugi visoki zvaničnici SDP-a BiH.

„Varali smo se kada smo krajem prošlog stoleća mislili da je priča o fašizmu na ovim prostorima završena. Iz toga trebamo izvući pouku da je fašizam 9. maja 1945. godine slomljen samo vojnički u Nemačkoj i Italiji, ali da on još uvek postoji u Evropi“, izjavio je Komšić.

On je naglasio da fašizam ne treba potcenjivati i misliti da se demokratski sistemi mogu sami odbraniti od njega, nego da uvek treba biti spreman na beskompromisnu borbu protiv fašizma.

Cveće i vence na spomenik žrtvama fašizma na Trgu palih boraca u Banjaluci položili su predsednik RS Milorad Dodik i premijer Vlade RS Aleksandar Džombić, kao i brojne delegacije boračkih udruženja.

Dodik je, naravno cinički, poručio da je RS (posle četvoro godišnje opsade Sarajeva, rušenja svih 16 džamija u Banjaluci i većine drugih okle god joj je možo dopriata, čišćenja Podrinja od muslimana, Srebrenice i mnogo, mnogo drugih zločina - prim. ur) u sebi utikala vrednosti antifiašističke borbe i posled-njeg Otadžbinskog (!) rata, da je stabilna i spremna da se suoči sa svim izazovima. „Republika Srpska ne odustaje od borbe za bolje društvo i teži je ka savremenim civilizacijskim sistemima“, rekao je Dodik. On je podsetio da se tokom Drugog svetskog rata na području koje danas obuhvata RS vodilo nekoliko značajnih i velikih bitaka - na Kozari, Sutjesci, Neretvi...

Predsednik RS je naglasio da je srpski narod podneo nemejivlje žrtve u borbi protiv fašizma, ne potcenjujući ni žrtve drugih naroda, te da je veoma važno što je tada srpski narod bio na strani antifašerovske koalicije. Istovremeno, u hramu Hrista Spasitelja u Banjaluci je služen parastos za poginule u borbi protiv fašizma.

REGION

Raspad SFRJ, raspad antifiašizma

Na Kongresnom trgu u Ljubljani Evropska komisija i Grad Ljubljana obeležava nevladina organizacija Gen-povodom Dana pobe nad fašizmom i nacizmom.

Skupu od više hiljada građana video vezom iz Biserla obratio se evropski komesar Janez Potocnik, naglasivši da Evropa i Slovenije slave „dneju, koja je iz tolerancije i poštovanja svega što nas deli i povezuje u evropskom prostoru prerasila u uverenje da je saradnja naš prvi zajednički put“. Pošto „poverenje kopni i sumnje rastu u vreme krize“, Potocnik je upozorio na rast netolerancije i sve manje spremnosti za pomoć ljudima u nevolji, kao i na jačanje ekstremizma u svim oblastima politike.

Gradonačelnik Ljubljane Zoren Jankovč je, između ostalog, rekao da glavni gradovi Evrope mogu pokazati put razvoja i

racionalnog ponašanja. „Pre svega možemo sačuvati one vrednosti, koje su nam dali naši preci 1945. godine - drugarstvo, prijateljstvo, saradnju i poštovanje ljudi!“ Na sinočnjoj proslavi je nastupio Simfonijski orkestar RTV Slovenija sa solistima.